

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

48

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-83-4

BRNO 2007

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis, vydává Archeologický ústav Akademie věd České republiky Brno.
Peer-reviewed journal published by the Institute of Archaeology, Brno.

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Rutt kay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Balázs Komoróczy, Marián Mazuch, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka,
Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Blanka Veselá

Technická redakce
Technical Editors

Dana Gregorová

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz>

KNIHOVNA AV ČR

PD 1520

48, 2007

90270/09

Obrázek na obálce
Cover illustration

Jeskyně Býčí skála. Geometrický vzorec, datovaný do eneolitu.
Býčí skála Cave. A geometric pattern dated to the Aeneolithic.

Vychází jednou ročně/Published yearly

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-83-4

Copyright © 2007 by the Archeologický ústav AV ČR Brno, and by the authors.

Kniha byla vydána s přispěním Akademie věd ČR

Tisk/Print Bekros

Pokyny pro autory na internetové stránce
Instructions to authors on internet pages

<http://www.iabrno.cz>

kolekce keramiky, kterou lze rámcově zařadit do slezského stupně. V největší z uvedených zásobnic (objekt 87) byla navíc objevena bronzová jehlice bez dochované hlavice, jejíž délka činila 158 mm a průměr 3 mm.

Parcela 1929/18: I na této parcele bylo potvrzeno osídlení z konce slezského a počátku platěnického stupně lužické kultury. Byl zde zkoumán jeden sídlištní, funkčně blíže nedefinovaný zahluubený objekt, pozůstatek keramické či kuchyňské pece, a rovněž část kúlové stavby.

Parcela 1929/20: Přínosem výzkumu byl objev dvou chat. V obou případech se jednalo o kúlové konstrukce, kdy rozměry chaty č. 1 se pohybovaly okolo 6 m délky a 3 m šířky. Chata č. 2 byla o něco menší. Její délka byla 5 m a šířka 3 m. Jihozápadní stěna této stavby byla bezprostředně přimknuta k chatě č. 1, což navádí k úvaze, že se může jednat o jeden funkční celek.

Parcela 1929/22: Výzkumem plochy, ze které byla odstraněna ornice, bylo v úrovni podloží zjištěno 15 pozůstatků zahluubených objektů (č. 88–102). Z nich byly pouze dva větší (obj. 88 a 102, oba hliníky), ostatní pak plošně podstatně menší a plytké. Ve zkoumané poloze, která je v rámci celé, postupně zkoumané plochy situována výše ve svahu mírné terénní vlny (251–252 m n. m.), lze pozorovat mírný sklon podloží směrem k severu, resp. severozápadu. Veškeré nadložní vrstvy zde mají mocnost 45–55 cm. Větší množství keramických fragmentů obsahovaly pouze výplně obou hliníků, keramická náplň ostatních objektů byla marginální. Uvedené nálezy náležejí převážně do slezského stupně lužické kultury.

Parcela 1929/23: Zkoumaná plocha se nachází v těsném východním sousedství výše popsané parcely 1929/22 a v jejím rámci bylo odkryto 15 zahluubených, převážně menších objektů a kúlových jamek (objekty č. 106–120). Výjimku tvoří pouze objekty 106 a 113, které jsou si tvarově i rozměrově dosti blízké. Oba mají nálevkovitá ústí a ve spodní části výrazně podseknuté stěny. Víceméně rovné dno má jen obj. 113, dno obj. 106 je nepravidelně zvlněno. Pohled na profily obou objektů a zejména na jejich spodní partie evokuje myšlenku, zda se v obou případech nejedná o dodatečně prohlubované zásobnice. Objekt 113 vedle toho v západní části obsahoval jakýsi výběžek v podobě plytké oválné zahluubeniny. Z hlediska keramických nálezů zde byla situace obdobná jako v případě sousední parcely – významnější množství nálezů obsahovaly jen uvedené objekty 106 a 113, dále byla keramika výrazněji zastoupena již jen v plytkém oválném objektu 114. Keramické nálezy datují tyto objekty jako převážnou většinu ostatních na celém sídlišti – tedy do slezského stupně lužické kultury.

Jiří Juchelka, Pavel Stabrava

Literatura

Stabrava, P. 2005: Koberčice (okr. Opava). Javorová – Topolová. *Přehled výzkumů* 46, 244–245.

Resumé

Koberčice (Bez. Opava). Javorová – Topolová Str. Lausitzer Urnenfelderkultur (schlesische Phase). Siedlung. Rettungsgrabung.

KRAVAŘE (k. ú. Kravaře ve Slezsku, okr. Opava)

Extravilán. Parc.č. 3715/13, 3715/14, 3715/15. Slezská fáze KLPP. Pohřebiště. Záchraný výzkum.

Dne 12. 9. 2006 proběhl archeologický dohled na IV. etapě dostavby národního hokejového centra mládeže ČSLH BULY ARÉNA v Kravařích, m.č. Kouty. Ve výkopu pro přeložku telekomunikačního kabelu, který protínal plochu stavby budoucího akvaparku při jejím severozápadním okraji, bylo zjištěno osm značně porušených popelnicových hrobů. Tato skutečnost vyvolala záchraný archeologický výzkum, který probíhal od 14. 9. do 12. 12. 2006. Lokalita se nachází na mírném severozápadně orientovaném svahu v nadmořské výšce 241–242 m, ve vzdálenosti zhruba 100 m od levého břehu potoka Štěpánka. Na ZM 1 : 10 000 (list 15-41-14) je vyznačena body o souřadnicích 210:221, 215:226, 209:230, 205:225 mm od západní:jižní sečnické čáry.

Na ploše stavby o rozměrech zhruba 100 × 52 m byla strojově skryta cca 0,3 m mocná ornici vrstva. Hroby byly rozpoznány díky zjištění hrdel nádob, fragmentů keramiky nebo popela až při ruční skrývce podorniční vrstvy. Tímto způsobem byla skryta téměř celá plocha, což umožnilo zjistit jihozápadní okraj pohřebiště. Další tři okraje zachyceny nebyly, protože pohřebiště zasahovalo mimo prostor staveniště. Plocha, na které byly hroby zkoumány, měla rozměry 68 × 52 m. Celkem zde bylo identifikováno a prozkoumáno 233 hrobů uspořádaných do nepravidelných shluků. Z uvedeného počtu byly pouze u čtyř hrobů zjištěny hrobové jámy, které měly ve dvou případech oválný, v jednom případě téměř kruhový a obdélný půdorys se zaoblenými rohy. Jámy měly mírně skloněné stěny a rovné dno. Vzhledem k charakteru hrobových zásypů (přemístěné podloží) nebyl v případě ostatních hrobů okraj hrobové jámy v podloží patrný. Přibližný rozsah hrobové jámy byl v každém takovémto případě rekonstruován na základě rozložení keramických nádob na jejím dně.

Ve výbavě hrobů byla patrná značná rozdílnost – zatímco nejhudší hroby byly pouze jamkové a obsahovaly jen samotný popel nebo jednu nádobu, ty nejbohatší obsahovaly až čtrnáct nádob. Nejčastěji tvořilo hrobový celek pět až šest nádob. Vzhledem k tomu, že byly vyzvedávány i s výplní, bude se tento počet pravděpodobně měnit. Získaný keramický mate-

Obr. 6. Kravaře. Žárový hrob 861.
Kravaře. Brandgrab 861.

riál, který je ve velké míře porušen orbou či přirozeným tlakem, představuje celou škálu keramického inventáře typického pro slezskou fázi kultury lužických popelnicových polí.

Předpoklad vícefázového využití zkoumané části nekropole bude moci potvrdit až bližší zpracování keramického materiálu, které je teprve na počátku.

Jindřich Hlas

Resumé

Kravaře (Kataster Kravaře ve Slezsku, Bez. Opava). Extravilan der Gemeinde. Schlesische Phase der Lasitzer Urnenfelderkultur. Gräberfeld. Rettungsgrabung.

KROMĚŘÍŽ (k. ú. Postoupky, okr. Kroměříž)

„Zadní hony“. Doba bronzová – ?, Sídliště. Záchraný výzkum.

Během archeologických dohledů při stavbě dálnice D1 z Vyškova do Kroměříže byly na jejím úseku mezi Kojetínem a Kroměřížím, na k.ú. Postoupky, objeveny 3 archeologické objekty.

Lokalita se nachází na východním okraji rozlehlé sprásové návsje ohraničené od severu údolím řeky Moravy a od východu a jihu Věžeckým potokem. Nadmořská výška lokality je cca 218 až 222 m. Lokalita je identifikována na mapě ZM ČR 1 : 10 000 (list 25-31-06) těmito koordináty: 117,0 mm od západní sekční čáry (ZSČ) a 152 mm od jižní sekční čáry (JSC), 115 mm od ZSČ a 147,0 mm od JSC, 130 mm od ZSČ a 132 mm od JSC, 132 mm od ZSČ a 138 mm od JSC.

Na ploše skryté těžkou technikou byly objeveny 3 archeologické objekty. Dva z nich, objekty č. 2 a 3, byly od sebe vzdálené cca 3 m a nalézaly se v západní části zkoumaného prostoru. Oba objekty měly pravidelný oválný půdorys, vanovitý řez a jejich výplň tvořila šedohnědá hlína s příměsí sprásového podloží. V zásypech objektů nebyly nalezeny archeologické artefakty, a proto byly oba objekty rámcově zařazeny do pravěku.

Třetí objekt byl nalezen ve východní části plochy. Jednalo se o zásobnici kruhového půdorysu s pravidelnými přímnými stěny a rovným dnem. Jáma měla šířku 2,9 m a hloubku 1,6 m, měřeno od povrchu podloží. V objektu byl nalezen jen jeden archeologický artefakt, a to fragment mísy se zataženým okrajem, na jehož základě byl objekt datován rámcově do doby bronzové.

Arkadiusz Tajer

Resumé

Kroměříž (Kataster Postoupky, Bez. Kroměříž). „Zadní hony“, Bronzezeit. Urzeit. Rettungsgrabung. Siedlung.

LÍPOV (okr. Hodonín)

„Padělky“. Střední až mladší doba bronzová. Sídliště. Povrchový sběr.

Povrchovým sběrem realizovaným v roce 2006 Martinem Ďugou na katastru obce Lipov byla v trati Padělky a v navazující trati Čertovec již v katastru Tasova objevena nová polykulturní lokalita (popis viz kap. Neolit). Ze souboru nálezů náleží do doby bronzové zlomky keramiky s charakteris-

tickými rysy střední až mladší periody (srov. kap. Neolit, Doba železná).

Jaromír Šmerda

Resumé

Lipov (Bez. Hodonín). „Padělky“. Mittlere bis jüngere Bronzezeit. Siedlung. Terrainbegehung.

LITOVEL (k. ú. Litovel, okr. Olomouc)

Zahradní a Králova ulice, Staroměstské nám. KLPP. Sídliště. Záchraný výzkum.

Lokalizace: poloha lokality v SMO 1 : 5 000, list LITOVEL 3-3, rok vydání 2000, v ploše mezi body (mm od Z s. č. : mm od J s. č.): 211:56, 231:102, 265:89, 260:65, 221:74, 223: 76, 257:67, 263:88, 232:100, 212:56.

Záchraný výzkum při rekonstrukci komunikace (viz kap. Středověk a novověk) rozšířil poznatky o existenci sídliště KLPP v bývalém meandru řeky Moravy v prostoru litovelského Starého města (Šlézar 2005). Výzkum zachytil max. 10 cm mocnou kulturní vrstvu a na dvě desítky zahlobených sídlištních objektů.

Pavel Šlézar

Literatura

Šlézar, P. 2005: Předběžná zpráva o objevu „antiqua civitas“ na Starém městě v Litovli a několik poznámek k aspektům geneze města Litovle. *Přehled výzkumů* 46, 103–110.

Resumé

Litovel (Bez. Olomouc). Zahradní Str., Králova Str., Staroměstské Platz. Die Lausitzer Urnenfelderkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

MEDLOV (okr. Olomouc)

„Za školou“. SMK. Lužická k. Sídliště. Náhodný nález. Záchraný výzkum.

V dubnu až květnu 2006 proběhla 2. etapa výzkumu pod nově budovanými rodinnými domky. Sídliště leží na mírném svahu obrácenému k severovýchodu s nadmořskou výškou 258–262 m a lze ho identifikovat v mapě MZ 1 : 10 000 (list 14-44-11) v souřadnicích Z s.č.:J s.č. – 440 mm : 104 mm, 443 mm : 111 mm, 448 mm : 108 mm, 447 mm : 107 mm.

Na sídlišti považovaném původně za čistě halštatské byly identifikovány také starší objekty datované do mohylové a lužické kultury. Jedná se o 31 jam se zásobní či konstrukční funkcí. Toto zjištění zajímavě koresponduje s nálezem bronzového depotu objeveného o rok dříve (Kalábek 2006). V jedné z mělkých mísovitých jam byly nalezeny čtyři rekonstruovatelné tvary (džbáněk, hrnký a mísa).

Marek Kalábek

Literatura

Kalábek, M. 2006: Depot bronzů z Medlova, *Ročenka* 2005, Archeologické centrum Olomouc, 146–162.